

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดี
ของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง
ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์
เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข
มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อ
จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง
มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี
และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรัก
ชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิ
ปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดี
งามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. 2551 กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3-4)

ชีวิตที่ดี เก่ง และมีความสุข เป็นวิสัยทัศน์ของการศึกษาไทย คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิต
อย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งด้านจิตใจ และ
พฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย ประหยัด มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์
พากเพียร ขยัน ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รักประเทศ รักชาติ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความ
คิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข
(กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559. 5)

ความมุ่งหมายของการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนในวัยช่วงอายุ 14-18 ปี ทั้งในทางกาย สติปัญญา จิตใจ ศีลธรรม และสังคม ให้มีความสามารถช่วยตนเองได้ ป้องกันตนเองให้พ้นจากโรคและภัยอันตรายต่าง ๆ สามารถพัฒนาตนเองได้ รู้จักวางแผนพัฒนาชีวิต มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมตามกฎของลูกเสือ เน้นรู้จักช่วยเหลือสิ่งแวดล้อม ชุมชน ชาติบ้านเมือง และสังคมโลก มีจิตสำนึกสาธารณะ ยึดถือประโยชน์ของชาติบ้านเมืองเหนือประโยชน์ของตนและพวกพ้อง ได้เรียนรู้วิชาการตามความสนใจ ความถนัดและพัฒนาสู่ระดับสูง เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและการประกอบวิชาชีพในภายหน้า (แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาลูกเสือในสถานศึกษา พ.ศ. 2552, กระทรวงศึกษาธิการ : 197) กิจกรรมลูกเสือเน้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว ทั้งในมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และมาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต รวมทั้งมาตรฐานด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), (ที่ มศ. 0006/460 : 14 กุมภาพันธ์ 2551) ขณะเดียวกันผลการวิเคราะห์คุณภาพนักเรียนในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองคาย. 2554 : 5-7) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ นักเรียนยังขาดคุณลักษณะบางประการ เช่นความมีระเบียบวินัย ความสามารถในการแก้ปัญหา ทักษะในการร่วมทำงานกับผู้อื่น ความเสียสละและการบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์ ความซื่อสัตย์สุจริต และความสามัคคี เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะที่กล่าวมานั้น วิชาลูกเสือจะสามารถเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ดี จึงปรากฏว่าได้กำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้ในวิชากิจกรรมลูกเสือทุกระดับชั้น เมื่อปรากฏผลการวิเคราะห์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมลูกเสือยังไม่สามารถเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้น การบริหารลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ที่คืออาจส่งผลทำให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ (O-net) ในระดับที่สูงขึ้นได้ อันจะส่งผลทำให้ระดับคะแนนของการประเมินคุณภาพภายนอกในมาตรฐานที่ 1, 2, 7 และ 12 มีระดับคะแนนที่ดีขึ้น ตามมาด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติ (O-net) ที่ดีขึ้น และผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่ดีขึ้น จะสอดคล้องกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ด้านลูกเสือ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้กำกับลูกเสือ และด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ

ผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบด้านการเรียนการสอน และร่วมบริหารจัดการงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ได้มองเห็นว่ากิจกรรมลูกเสือมีความสำคัญมาก เพราะเป็นกิจกรรมที่ฝึกประสบการณ์ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ สามารถประยุกต์ ปรับปรุงตน ให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้อย่างมีความสุข จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยคาดว่าผลจากงานวิจัยนี้ จะเป็นข้อมูลแก่ผู้สนใจนำไปบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านลูกเสือ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้กำกับลูกเสือ และด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ
2. เพื่อเปรียบเทียบ การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง เพศ วุฒิทางลูกเสือ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 18 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการลูกเสือ โรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการลูกเสือ โรงเรียน จำนวน 18 คน ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หรือรองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 18 คน และผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หรือรองผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 54 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 18 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ผู้ตอบแบบสอบถามในโรงเรียนแต่ละแห่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการลูกเสือ จำนวน 18 คน ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หรือ

รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 18 คน และผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หรือรองผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 18 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน รวมทั้งสิ้น จำนวน 54 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 ตำแหน่ง จำแนกออกเป็น

- 1) ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน/รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน
- 2) ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่/รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- 3) ผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่/รองผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

2.1.2 เพศ จำแนกออกเป็น

- 1) เพศชาย
- 2) เพศหญิง

2.1.3 วุฒิทางลูกเสือ

- 1) มีวุฒิทางลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้น B.T.C.
- 2) มีวุฒิทางลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้น A.T.C.
- 3) มีวุฒิทางลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้น A.L.T. ขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 4 องค์กรประกอบ ดังนี้

2.2.1 ด้านลูกเสือ

2.2.2 ด้านผู้บริหาร

2.2.3 ด้านผู้กำกับลูกเสือ

2.2.4 ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น		ตัวแปรตาม
<p>1. ตำแหน่ง</p> <p>1.1 ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน</p> <p>1.2 ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หรือรองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่</p> <p>1.3 ผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่หรือรองผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่</p> <p>2. เพศ</p> <p>2.1 เพศชาย</p> <p>2.2 เพศหญิง</p> <p>3 วุฒิทางลูกเสือ</p> <p>3.1 มีวุฒิทางลูกเสือชั้น B.T.C.</p> <p>3.2 มีวุฒิทางลูกเสือชั้น A.T.C.</p> <p>3.3 มีวุฒิทางลูกเสือชั้น A.L.T. ขึ้นไป</p>	→	<p>การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษา</p> <p>4 องค์ประกอบ คือ</p> <p>1. ด้านลูกเสือ</p> <p>2. ด้านผู้บริหาร</p> <p>3. ด้านผู้กำกับลูกเสือ</p> <p>4. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ</p>

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน/รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่/รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หรือรองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่/รองผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หรือรองผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หมายถึง นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนกิจกรรมลูกเสือหรือกิจกรรมเนตรนารี ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

วุฒิทางลูกเสือ หมายถึง ระดับความรู้ที่ผ่านการอบรมวิชาผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ชั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C.) ชั้นความรู้ขั้นสูง (A.T.C.) ชั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรม (A.L.T.) และชั้นผู้ให้การฝึกอบรม (L.T.) ตามหลักสูตรของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หมายถึง การที่คณะครูร่วมกันในการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษา 4 องค์ประกอบ คือ

1. ด้านลูกเสือ มี 3 ตัวบ่งชี้

1.1 ความมีระเบียบวินัย ความสนใจ ความสนุก ความภูมิใจ ความตระหนักในคุณค่าและความสุขในการเป็นลูกเสือ เรียนรู้/มีทักษะด้านสัญลักษณ์ลูกเสือ

1.2 การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

1.3 การช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน ชาติบ้านเมืองและสังคมโลก

2. ด้านผู้บริหาร มี 3 ตัวบ่งชี้

2.1 การพัฒนาตนเองทางด้านลูกเสือ

2.2 การบริหาร ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือ

2.3 การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน ชาติบ้านเมืองและสังคมโลก

3. ด้านผู้กำกับลูกเสือ มี 3 ตัวบ่งชี้

3.1 การพัฒนาตนเองทางด้านลูกเสือ

3.2 การวางแผนและการจัดกิจกรรม

3.3 การบริหารงานในกองลูกเสือ

4. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ มี 3 ตัวบ่งชี้

4.1 กิจกรรมสัญลักษณ์ลูกเสือ

4.2 กิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎ

4.3 กิจกรรมโครงการเพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบแนวทางในการบริหารลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. ผู้บริหาร ครู และหน่วยงานอื่น สามารถนำวิธีการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ไปประยุกต์และปรับใช้ได้อย่างมีมาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษา
3. ได้ทราบถึงสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ ของการบริหารและการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY